UNIVERSITETET I BERGEN
Institutt for lingvistiske, litterære og estetiske studier

Innkalling til møte i Forsknings- og formidlingsutvalget

Tid: 9. desember 2019, kl. 12.15
Sted: 216 på HF-bygget
Innkalt: Sigrun Åsebø (leder), Knut-Ove Arntzen, Anna Bohlin, Helga Mannsåker, Pär Sandin, Agnete Nesse, Juliane Tiemann (gruppe B), Randi Neteland (gruppe B), Anna Polster (sekretær)

Saker:

16/19 Godkjenning av innkalling

17/19 Protokoll fra møtet 15.10.2019 *(vedlegg 1)*

Det kom inn en kommentar til protokollen. Forslag til endring på bakgrunn av innspillet er markert i gult.

18/19 Orienteringssaker

1. Orientering om søknadsrunden til Forskningsrådet 2020.
2. Orientering om saker som skal opp i FFU ved fakultetet 10.11.2019
3. Orientering om lunsjmøte for postdoktorer og om rapportering for postdoktorene ved LLE
4. Retningslinjene som er utarbeidet for bedømmelse av ph.d.-avhandlinger, var opp i fakultetsstyret 3.12.19 og legges ved til orientering. *(vedlegg 2)*
5. Ny postdoktor ved ERC-prosjektet starter opp i januar 2020.
6. Orientering om oppretting av programstyret for ph.d.-programmet ved HF-fakultetet.

19/19 Saker som skal opp i FFU og programstyret ved fakultetet

Innspill til endringer i opplæringsdelen som eventuelle nye kurs i overførbare ferdigheter og endringer i VITHF900 vitenskapsteori og etikk.

20/19 Arbeidet med endring i rutinene omkring pliktarbeidet

(oppfølgingssak fra forrige FFU)

21/19 Eventuelt

Gateadresse:	Postadresse:	Telefon:	Telefax:	E-post
Sydnesplassen 7	Postboks 7805 5020 BERGEN	+ 47 55 58 24 00	+ 47 55 58 96 00	post@lle.uib.no

Vedlegg 1

Protokoll fra møte i Forsknings- og formidlingsutvalget

Tid: 15. oktober 2019, kl. 12.15
Sted: Grupperom J, Sydneshaugen skole
Til stede: Sigrun Åsebø (leder), Knut-Ove Arntzen, Anna Bohlin, Helga Mannsåker, Pär Sandin, Agnete Nesse, Juliane Tiemann (gruppe B), Fredrik Parelius (gruppe B, vara for Neteland), Anna Polster (sekretær)
Frafall: Randi Neteland (gruppe B),

Saker:

10/19 Godkjenning av innkalling

Godkjent uten kommentarer.

11/19 Protokoll fra møtet 4.6.2019

Godkjent uten kommentarer

12/19 Orienteringssaker

7. **Nye ledere for forskerskolene fra LLE**
   Agnete Nesse overtar som leder for den lokale forskerskolen i lingvistikk og filologi etter Gunnstein Akselberg. Pär Sandin overtar som leder for den lokale forskerskolen i litteratur, kultur og estetiske fag etter Erik Bjerck Hagen. Begge startet opp høsten 2019.

8. **Endring i finansiering fra Forskningsrådet av de nasjonale forskerskolene. Konsekvenser for LingPhil.**
   Det er kommet sterke signaler om at Forskningsrådet vil trekke støtten til de nasjonale forskerskolene etter at inneværende finansieringsperiode avsluttes i desember 2020. Om dette blir tilfellet, vil siste frist for å søke midler sannsynligvis være 6. januar. Grunnen til at en vurderer å kutte støtten er en oppfatning av at forskerskolene ikke bidrar nok til gjennomføringsgraden av ph.d.-kandidater.

   De største utgiftene knyttet til forskerskolene er sluttseminarene/mesterklassene. Hvilken form og finansieringsmodell forskerskolen vil ta etter en eventuell finansieringsslutt, vil følges opp når en vet mer.

9. **Orientering om saker som var oppe i FFU ved fakultetet 2.10.2019**
   Den største saken på forrige FFU-møte ved fakultetet, var gjennomgangen av forslag til rutiner og retningslinjer knyttet til det nye ph.d.-programmet. En arbeidsgruppe har jobbet med dette basert på høringssvar fra instituttene og retningslinjene med innspillene og endringene fra FFU vil bli lagt frem for fakultetsstyret.

Særlig diskutert var de foreslåtte retningslinjene som skal sendes til komiteen og som omhandler den nye paragrafen i forskriften som åpner for mindre omarbeider (maks 3 mnd.) av avhandlingen.

FFU ved LLE vil få tilsendt retningslinjene etter de har vært oppe i fakultetsstyret.

10. **Orientering om lunsjmøte for stipendiater som fant sted 1.10.2019**
    Det ble orientert om lunsjmøtet hvor også ph.d.-koordinator fra fakultetet var invitert. Formålet for møtet var å samle stipendiatene og å gi dem muligheten til å stille spørsmål og å ta opp ting, særlig med tanke på innføringen av det nye ph.d.-programmet og den nye ph.d.-forskriften.

13/19 Strategiarbeid

Arbeidet med ny strategi
Hovedpunktene som ble diskutert i FFU var primært knyttet opp mot følgende momenter; innhenting av eksternfinansierte midler, tverrfaglig forskning, nettverkssamarbeid og vern av egen forskningstid/grunnforskningen

- *Utfordringene og ambivalensen knyttet til nødvendigheten av å søke eksternfinansierte midler.*
    - Det er tidkrevende å søke større eksternfinansierte prosjekter, og kun i underkant av 10% sjanse for å få tilslag. Dette er tid som kunne blitt brukt på forskning.
    - Forskningsprosjekter fører ikke nødvendigvis til flere faste stillinger. Primært er det midlertidige stillinger en får tilslag på.
    - Dersom et frikjøp ved tilslag på et større prosjekt ikke utløser vikarmidler, kan det medføre en stor belastning for fagmiljøene.
    - Det er viktig at en får frikjøp fra undervisning ved tildeling av et eksternfinansiert prosjekt, slik at en ikke ender opp med å bruke store deler av forskningstiden sin på å administrere prosjektet. ~~I realiteten vil administrering av et forskningsprosjekt føre til at en får mindre forskningstid.~~
    - Det er viktig at instituttet har et godt støtteapparat og oppfølgingsprogram for de som ønsker å søke. Støtteapparatet må også se på hva en kan gjøre for å øke sjansen for å få tilslag.
    - Alternative finansieringskilder for kulturforskning burde utredes og informeres om.
- *Tverrfaglighet*

    At tverrfaglighet blir trukket frem som et mål i seg selv, er en trend som ser ut til å fortsette. For at tverrfagligheten skal ga ha mening er det imidlertid viktig at den har ikke kommer ovenfra, men er begrunnet og forankret i fagmiljøene. Reell tverrfaglighet er noe det må tilrettelegges for. En må ha et aktivt forhold til

dette med eierskap til prosjekter og synliggjøre uttellingen for tverrfaglige samarbeid.

- *Nettverksbygging og samarbeid*

  Konferansedeltaking ble trukket frem som noe konkret som kan fremme samarbeid og knytte faglige bånd og nettverk. En kan vurdere å øke driftsmidlene for alle ansatte. Dette vil gi folk muligheten til å delta på konferanser uten å måtte bruke tiden sin på å søke om midler for å reise. Mulighetene for å søke midler til samarbeid og ansattutveksling gjennom Eramus+ er også en god måte å bygge nettverk på.

- *Vilkårene for grunnforskning må være gode og forskningstiden må vernes.*

- *Formuleringene i strategien bør være åpne og ikke ekskluderende.*

14/19 Endring i rutinene omkring pliktarbeidet

Åsebø orienterte om de foreslåtte endringene i rutinene. Det kom inn forlag om å utarbeide et mer standardisert skjema stipendiatene kan bruke når de lage pliktarbeidsplanen. Dette tas med i det videre arbeidet med å revidere rutinene.

15/19 Eventuelt

Neste FFU-møte blir mandag 9. desember kl. 12.15.

Vedlegg 2

Rutine for bedømmelse av ph.d.-avhandlinger

Det humanistiske fakultet, Universitetet i Bergen, oktober 2019

Bedømmelseskomiteens sammensetting og mandat

Bedømmelseskomiteen skal bestå av minst tre personer. Normalt skal begge kjønn være representert og flertallet være uten tilknytning til Universitetet i Bergen. Ett av medlemmene skal om mulig være fra en relevant utenlandsk institusjon. Alle medlemmene skal ha doktorgrad eller tilsvarende kvalifikasjoner.

- Bedømmelseskomiteen skal vurdere om avhandlingen tilfredsstiller de formelle og reelle krav som stilles i ph.d.-forskriften og fakultetets program og retningslinjer.
- Bedømmelseskomiteen skal avgi en felles skriftlig vurdering.
- Bedømmelseskomiteen skal ved godkjent avhandling foreslå emne for prøveforelesningen.
- Bedømmelseskomiteen skal ha en leder som er ansatt ved Det humanistiske fakultet

Komiteleders oppgaver:

- har ansvar for å organisere komiteens arbeid, herunder å sørge for at arbeidet kommer raskt i gang og at tidsrammen for komitearbeidet overholdes
- skal være et fullverdig medlem av komiteen
- skal være bindeledd mellom komiteen og fakultetet
- skal så tidlig som mulig avklare tentativ dato for disputas og formidle denne til instituttet
- skal sende emne for prøveforelesning til instituttet senest tre (3) uker før disputas
- er instituttets kontaktperson for de eksterne opponentene og tar imot dem når de kommer til Bergen

Tidsbruk:

- Det bør normalt ikke gå mer enn fire (4) uker fra søknaden om bedømming er godkjent til komiteen er oppnevnt.
- Det skal normalt ikke gå mer enn fem (5) måneder fra innlevering til disputas.
- Komiteens arbeidsperiode skal normalt ikke overstige tre (3) måneder.
- Avhandlingen skal offentliggjøres senest to (2) uker før dato for disputas.

Komiteens bedømming av avhandlingen:

- Bedømmelseskomitéen skal vurdere om avhandlingen tilfredsstiller de formelle og reelle krav som stilles i ph.d.-forskriften og i fakultetets program og retningslinjer.

- Bedømmelseskomiteen avgir én felles begrunnet innstilling.
- Innstillingen skal skrives på engelsk eller et skandinavisk språk
- Ved eventuell dissens i komiteen skal både mindretallet og flertallet begrunne sitt standpunkt.
- Innstillingen skal gi en beskrivelse av arbeidets art og omfang.
- Kvaliteten i arbeidets ulike deler skal vurderes.
- Innstillingen skal gi en klar og utvetydig konklusjon på om de vitenskapelige krav er oppfylt, slik at avhandlingen kan forsvares for ph.d.-graden.
- Innstillingens omfang bør vanligvis være på 4-6 sider.

Nivåkrav til avhandlingen:

En norsk doktorgrad er en sertifisering av forskerkompetanse. I bedømmelsen av avhandlingen skal komiteen legge særlig vekt på om avhandlingen er et selvstendig og helhetlig vitenskapelig arbeid på høyt faglig nivå når det gjelder problemformuleringer, metodisk, teoretisk og empirisk grunnlag, dokumentasjon, behandling av litteratur og fremstillingsform. Det er særlig viktig at det blir vurdert om materialet og metodene er tjenlige for de spørsmål som reises i avhandlingen, og om argumentene og konklusjonene som fremføres er holdbare. Komiteen skal i bedømmelsen legge særlig vekt på om den innleverte avhandlingen er et selvstendig og helhetlig vitenskapelig arbeid av internasjonal standard, og om den tilfredsstiller minstekravene til forskerkompetanse.

Generelt

Avhandlingens omfang skal tilsvare 2,5 årsverk.

Avhandlingen skal gjøre rede for:

a) Forskningsbakgrunn. Hvor avhandlingen plasserer seg i denne, og hvordan avhandlingen tilfører ny kunnskap til feltet.
b) Hovedproblemstillinger.
c) Teoretisk tilnærming og metodologi.

Medforfatterskap defineres i henhold til nasjonale og internasjonale retningslinjer.

Avhandlingen skal ha et kort sammendrag (abstract) på engelsk, 3000-5000 tegn.

Monografi

Avhandlingen skal være i publiserbar stand.

Avhandlingen må ha et helhetlig preg.

Avhandlingen kan være helt eller delvis samforfattet.

Dersom avhandlingen er samforfattet, må det ved innlevering av avhandlingen spesifiseres hva som er den enkelte kandidats andel.

Artikkelbasert avhandling

Artiklene skal være publisert eller i publiserbar stand. Hvis artikler er endret mellom tidligere publisering og publisering i avhandlingen, skal det redegjøres for oppdateringene i avhandlingen.

Krav til kappen

a) Kappen skal vise sammenhengen mellom artiklene og styrke avhandlingens helhetlige preg.
b) Kappen skal sette den forskningen som er gjort i avhandlingen inn i en bredere kontekst av forskningshistorisk, metodisk og/eller teoretisk art.
c) Kappen skal ha forskningsmessig verdi i seg selv og ikke bare være et sammendrag av innholdet i de enkelte artiklene.
d) Kappen skal være eneforfattet.

Medforfatterskap

a) Ph.d.-kandidaten bør være førsteforfatter på minst halvparten av artiklene.
b) For hver artikkel skal det ved innlevering av avhandlingen spesifiseres hva som er ph.d.-kandidatens faktiske bidrag (eget skjema).

<u>Formelle krav til innstillingen:</u>

- Overskrift: Innstilling fra bedømmelseskomiteen som har vurdert [NN's] avhandling [Tittel] for graden [gradsbetegnelse] ved Universitetet i Bergen.
- Komitemedlemmenes navn, tittel og institusjon.
- En kort beskrivelse av avhandlingens format (monografi / artikkelsamling med kappe)
- Type (teoretisk/empirisk arbeid) og størrelse (antall sider).
- Omtale av avhandlingens vitenskapelige betydning og dens mest sentrale momenter når det gjelder teori, hypoteser, materiale, metoder og funn.
- Vurdering og avveining av avhandlingens sterke og svake sider.
- Tydelig konklusjon, dvs. hvorvidt komiteen finner avhandlingen verdig til å forsvares offentlig i disputas.
- Innstillingen skal være datert.
- Dersom avhandlingen er innlevert for annen gang, eller er innlevert etter anbefaling om mindre omarbeiding fra komiteens side, skal dette nevnes innledningsvis. Komiteen bør kort gjøre rede for hvorvidt kandidaten har tatt anbefalingene til etterretning og hvilke endringer som har blitt gjort i avhandlingen.

Komiteens vurdering skal som hovedregel resultere i to mulige anbefalinger: positiv innstilling eller underkjenning.

Sak: 14/19
Møte: 15.10.2019

Positiv innstilling

Avhandlingen anses verdig til å forsvares i disputas dersom den vurderes som et selvstendig og helhetlig vitenskapelig arbeid av internasjonal standard, der kandidaten tilfredsstiller minstekravene til forskerkompetanse (ref. nivåkrav). Avhandlinger som får positiv innstilling kan likevel ha flere svakheter, så sant disse er av en slik karakter at de kan forsvares i en offentlig disputas, uten å bli korrigert i den bedømte avhandlingen.

Det humanistiske fakultet anser at det kun unntaksvis vil være aktuelt å gi tillatelse til mindre omarbeiding og fraråder bedømmelseskomiteen å anbefale dette.

Prøveforelesning:

Dersom avhandlingen godkjennes, skal kandidaten holde en prøveforelesning om et oppgitt emne på 45 minutter.

Det gis normalt ikke anledning til spørsmål eller diskusjon som del av prøveforelesningen.

Emnet for prøveforelesningen skal foreslås av den samme komiteen som har vurdert avhandlingen.

I hovedregel er det den samme komiteen som har vurdert avhandlingen som også vurderer prøveforelesningen.

Grunnenheten har ansvar for å kunngjøre emnet for prøveforelesningen til doktoranden ti (10) virkedager før forelesningen skal holdes.

Prøveforelesningen er en selvstendig del av ph.d.-graden, og vurderes som bestått eller ikke bestått før disputas.

Prøveforelesningen avholdes normalt dagen før disputas.

Prøveforelesningen skal være over et oppgitt emne som er tilstøtende, men ikke identisk med avhandlingens tema.

Formålet med prøveforelesningen er at doktoranden skal dokumentere evne til formidling av forskningsbasert kunnskap. Forelesningen bør normalt legges opp slik at den med utbytte kan følges av tilhørere med forkunnskaper tilsvarende de en ville forvente å finne blant viderekomne studenter i faget.

Sak: 19/19
Møte: 9.12.2019

Diskusjonssak:

Saker som skal opp i FFU og programstyret ved fakultetet

Dokument/Lenker i saken:	Emnebeskrivelsen til VITHF900 Saksfremlegg til FFU ved fakultetet, inkludert rapport fra arbeidsgruppen.

Bakgrunn:

I forbindelse med opprettingen av et eget ph.d.-program ved HF-fakultetet ble det satt ned en arbeidsgruppe som skulle evaluere kurset VITHF900 og gi en samlet vurdering av opplæringsdelen til ph.d.-programmet, inkludert kurstilbudet i overførbare ferdigheter.

Dekanatet har drøftet rapporten og fakultetet ber programstyret for ph.d.-utdanningen om å drøfte eventuelle emner en kunne opprettet og tilbudt stipendiatene.

Forslag til vedtak er også at programstyret støtter anbefalingen fra arbeidsgruppen om å dele VITHF900 i to emner på 5 studiepoeng hver.

Eventuelle innspill til saken tas med til FFU/progranstyremøtet ved fakultetet 10.12.2019.

UNIVERSITETET I BERGEN

Utvalg: Forskings- og forskerutdanningsutvalget ved Det humanistiske fakultet

Sak: **PS 1/19**

Møte: **10.12.2019**

Vedtakssak:

Opplæringsdelen i ph.d.-programmet ved Det humanistiske fakultet. Rapport fra arbeidsgruppe. Oppfølging.

Dokumenter i saken: *Opplæringsdelen i ph.d.-programmet ved Det humanistiske fakultet,* rapport fra en arbeidsgruppe

Vedlegg utarbeidet i forbindelse med rapporten:

1. Kandidatundersøkelsen – alle kandidater
2. Svar fra kandidater som har fullført hele kurset
3. Veilederundersøkelse
4. SVTs egenevaluering av VITHF900
5. Grunnenhetenes evaluering av opplæringsdelen

Bakgrunn:

Opplæringsdelen i ph.d.-programmet ved Det humanistiske fakultet ble drøftet i FFU i møte 7.5.2019, sak 4/19:

> *Det humanistiske fakultet oppnevnte i brev av 05.12.18 (2018/14293) en arbeidsgruppe som fikk i mandat å evaluere kurset VITHF900 Vitenskapsteori og etikk, å vurdere innhold og struktur i VITHF900 i lys av det nye ph.d.-programmet ved Det humanistiske fakultet, samt å gi en samlet vurdering av opplæringsdelen og anbefale hvilke kurs fakultetet bør tilby.*
>
> *Arbeidsgruppen leverte sin rapport med anbefalinger i april 2019.*
>
> *Rapporten og dens anbefalinger legges med dette frem for FFU til drøfting og for eventuelle innspill.*

Protokollen fra møtet har følgende oppsummering og konklusjon til saken:

> *FFU slutter seg i hovedsak til arbeidsgruppens anbefalinger og tar rapporten til orientering. Vi kommer tilbake til videre prosess for hvordan dette skal følges opp.*

Rapporten har i ettertid vært drøftet i dekanatet ved HF. Dekanatet anser rapporten som både grundig og nyttig og takker arbeidsgruppen for arbeidet. Rapportens anbefalinger er tatt til etterretning.

Dekanatet ber om at programstyret for forskerutdanning drøfter anbefalingene i rapporten og foreslår hvordan den bør følges opp.

Gateadresse:	Postadresse:	Telefon:	Telefax:
[…]	[…]	[…]	[…]

Dekanatet ber særlig om innspill på anbefalingen vedrørende oppbyggingen av opplæringsdelen.

Programstyret oppfordres til å drøfte modellens faglige implikasjoner, og gi anbefalinger i lys av ph.d.-kandidatenes behov, gjeldende økonomiske rammer, fakultetets emneportefølje, fagmiljøenes kapasitet og forutsigbarhet for kandidatenes utdanningsløp.

Fakultetet innser at det er behov for et større tilbud i kurs i overførbare ferdigheter, men samtidig må dette overveies i forhold til antall kandidater som til enhver tid skal ta slike kurs. Tilbudet om kurs i overførbare ferdigheter bør koordineres med kurs som tilbys ved andre fakultet ved UiB, jf. kurs i innovasjon, digital humaniora o.l.

Fakultetet mener at programstyret bør vurdere hvorvidt det er hensiktsmessig å arbeide for å lage en type emnebeskrivelser for tema som kan være aktuelle og som vi kan vurdere å tilby avhengig av ressurssituasjonen ved fakultetet.

Forslag til vedtak:

Programstyret støtter anbefalingen om oppdelingen i to emner på 5 studiepoeng hver, hvor det ene er obligatorisk og gis av SVT, og det andre er frivillig og ko9 kan gis av SVT, men hvor fakultetet også åpner for at andre fagmiljø kan utarbeide emner.

SVT bør samarbeide tett med fagmiljøene om innhold, utarbeiding og gjennomføring av emnene.

Det er programstyret som gjør endelig vedtak om oppretting av nye emner i forskerutdanningen.

Anne Beate Maurseth

prodekan

Susanne Osterdorf

sekretær

UiB

Opplæringsdelen i ph.d.-programmet ved Det humanistiske fakultet

Rapport fra en arbeidsgruppe

15.04.2019

Gateadresse:	Postadresse:	Telefon:	Telefax:
[…]	[…]	[…]	[…]

Innhold

I.	**Innledning**	**s. 2**
II.	**Oppsummering av undersøkelsen og tilbakemelding fra grunnenhetene**	**s. 3**
III.	**Arbeidsgruppens avveininger og vurderinger**	**s. 12**
IV.	**Konklusjon: Arbeidsgruppens anbefalinger**	**s. 16**

Vedlegg

1. Kandidatundersøkelsen – alle kandidater
2. Svar fra kandidater som har fullført hele kurset
3. Veilederundersøkelsen
4. SVTs egenevaluering av VITHF900
5. Grunnenhetenes evaluering av opplæringsdelen

Gateadresse:	Postadresse:	Telefon:	Telefax:
[…]	[…]	[…]	[…]

I. Innledning

Oppnevning og sammensetning av arbeidsgruppen

I forbindelse med utarbeiding av nytt ph.d.-program ved Det humanistiske fakultet ble det avdekket et behov for å se nærmere på opplæringsdelen i programmet med særlig fokus på VITHF900 Vitenskapsteori og etikk.

Fakultetsledelsen oppnevnte derfor i brev av 05.12.18 en arbeidsgruppe som fikk i oppgave å vurdere opplæringsdelen med frist 15.04.19.

Arbeidsgruppen fikk følgende mandat:

- evaluere kurset VITHF900 *Vitenskapsteori og etikk*
  - utvikle spørreskjema til kandidater og veiledere siste tre år
  - gjennomføre spørreundersøkelse
  - egenevaluering fra SVT
  - analysere resultatene og foreslå ev. endringer
- vurdere innhold og struktur i VITHF900 i lys av det nye programmet i forskerutdanning ved HF og foreslå eventuelle endringer
- gi en samlet vurdering av opplæringsdelen i ph.d-programmet og anbefale hvilke kurs fakultetet bør tilby

Arbeidsgruppen har hatt følgende medlemmer:

- professor Randi Koppen, IF (leder)
- professor Ingvild Gilhus, AHKR
- professor Torodd Kinn, LLE
- professor Thorvald Sirnes, SVT
- rådgiver Ståle Melve, FOF
- ph.d.-kandidat Preben Sørheim, FOF
- ph.d.-kandidat Wassim Rustom, IF

Seniorrådgiver Unni K. Utvik har vært sekretær for arbeidsgruppen.

Arbeidsgruppen har hatt seks møter.

Gruppens arbeid og tolking av mandatet

Arbeidsgruppen gikk gjennom opplæringsdelens innhold i det nye ph.d.-programmet og konstaterte at den fremdeles skal utgjøre 30 studiepoeng, hvorav 15 studiepoeng er obligatoriske kurs. Det er imidlertid åpnet opp for større fleksibilitet i den obligatoriske delen siden kravet nå er 5-10 studiepoeng i generell vitenskapsteori og etikk og 5-10 studiepoeng i overførbare ferdigheter. I det gamle ph.d.-programmet var kravet 10 studiepoeng i vitenskapsteori og etikk og 5 studiepoeng i overførbare ferdigheter.

I tråd med mandatet har arbeidsgruppen hatt hovedfokus på kurset VITHF900 *Vitenskapsteori og etikk*, men den har tolket mandatet slik at også kurset i overførbare ferdigheter kunne inkluderes i evalueringen. Arbeidsgruppen utarbeidet derfor et spørreskjema til kandidater og veiledere som omfattet både seminar- og essaydelen av

Gateadresse:	Postadresse:	Telefon:	Telefax:
[…]	[…]	[…]	[…]

VITHF900, kurset som helhet samt kursene i overførbare ferdigheter. Spørreundersøkelsen ble sendt ut i uke 4 med to ukers svarfrist.

I uke 6 bad arbeidsgruppen Senter for vitenskapsteori om å bidra med en egenevaluering av VITHF900 med to ukers frist. Samtidig og med samme frist ble grunnenhetene bedt om synspunkter på VITHF900 og eventuelle konsekvenser av at minimum 5 studiepoeng avlegges ved SVT. Arbeidsgruppen ønsket også grunnenhetenes tanker om overførbare ferdigheter samt en vurdering av hvordan opplæringsdelen (obligatorisk og kandidatspesifikk del) fungerer totalt sett.

Arbeidsgruppen har diskutert resultatene fra spørreundersøkelsen og tilbakemeldingene fra Senter for vitenskapsteori og grunnenhetene. Et underliggende premiss for diskusjonen har vært SVTs mandat, som blant annet sier at senteret har ansvaret for å gjennomføre den vitenskapsteoretiske opplæringen i forskerutdanningen ved Universitetet i Bergen i samarbeid med fakultetene. På bakgrunn av drøftingene har arbeidsgruppen konkludert og kommer med sine anbefalinger for den obligatoriske delen av opplæringsdelen i det nye ph.d.-programmer ved Det humanistiske fakultet.

II. Oppsummering av undersøkelsen og tilbakemelding fra grunnenhetene

Oppsummering av spørreundersøkelsen

En del av arbeidsgruppens mandat var å gjennomføre en spørreundersøkelse/evaluering av VITHF900 *Vitenskapsteori og etikk* for de siste tre årene.

Spørreundersøkelsen ble sendt ut til 169 ph.d.-kandidater og 167 veiledere i uke 4, med to ukers svarfrist, og to påminninger underveis. Svarprosenten var ca. 35 % for kandidatene og ca. 45 % for veilederne.

Kandidatene ble bedt om å vurdere seminardelen av VITHF900, essaydelen og kurset som helhet. Siden arbeidsgruppen også skal gi en samlet vurdering av opplæringsdelen og anbefale hvilke kurs fakultetet bør tilby, ble det i tillegg stilt spørsmål om kursene i overførbare ferdigheter. Undersøkelsen ble sendt ut i norsk og engelsk versjon.

Veilederne fikk spørsmål om egen kjennskap til innholdet i VITHF900, og om VITHF900 har bidratt til generell faglig utvikling hos kandidatene. Med hensyn til essaydelen ble veilederne spurt om hvor involverte de har vært i valg av tema og veiledning, og om hvordan framleggingen har fungert. Veilederne fikk også spørsmål om tilbudet i overførbare ferdigheter og opplæringsdelen generelt.

Både kandidater og veiledere hadde mulighet til å legge inn kommentarer i tilknytning til hvert enkelt spørsmål. Selv om kommentarene spriker, slik at det blir vanskelig å trekke bastante konklusjoner på grunnlag av dem, er det likevel mulig å se trender. Det kommer dessuten fram del interessante synspunkter. Spørreundersøkelsene er vedlagt (vedlegg 1 og 3).

Kandidatundersøkelsen – resultat

VITHF900 - seminardelen
På spørsmålet om seminardelen har hjulpet kandidatene til å identifisere og reflektere over vitenskapsteoretiske og/eller etiske problemstillinger relevante for eget prosjekt svarte 20 % av respondentene over middels eller i stor grad (3 %), 24 % i middels grad, mens 56 % svarte under middels eller i liten grad (32 %). Det som går igjen i kommentarene, er at fokus

Gateadresse:	Postadresse:	Telefon:	Telefax:
[…]	[…]	[…]	[…]

er for lite på humaniora. Pensum er videre for generelt med liten kopling til aktuelle fagfelt ved Det humanistiske fakultet.

Kandidatene fikk også spørsmål om i hvilken grad seminardelen ga nye perspektiver på eget fagfelt, og her svarte 10 % over middels eller i stor grad (2 %), 31 % i middels grad og 60 % svarte under middels eller i liten grad (39 %). Av kommentarene går det fram at mange av respondentene finner at det er for stor avstand mellom pensumtekster og eget fagfelt. Diskusjonen i grupper om hverandres prosjekter på Voss blir imidlertid trukket fram som et redskap til å kunne se ting fra andres perspektiver.

På spørsmål om i hvilken grad kandidatene var fornøyd med seminardelens struktur og undervisningsformer (inndeling i samlinger, forholdet mellom forelesninger og gruppearbeid, deltakerledet aktivitet, undervisningskvalitet) svarte 35 % av respondentene over middels eller i stor grad (10 %), 27 % svarte middels, mens 38 % var under middels fornøyd eller i liten grad (14 %). Kommentarene spriker fra svært positive til svært negative, men en hovedtendens er at kandidatene ønsker mer gruppearbeid og mer kandidataktiv læring og undervisning.

På spørsmål om i hvilken grad kandidatene var fornøyd med seminardelens pensum (mht. faglig bredde, ny innsikt, faglig relevans o.a.) svarte 19 % over middels eller i stor grad (7 %), 33 % middels, mens 48 % svarte under middels eller i liten grad (19 %). Det som gikk igjen i kommentarene, var at pensum ikke er oppdatert, at det var for generelt, og at det hadde liten kopling til aktuelle fagfelt innen humaniora.

På spørsmål om tilfredshet med seminardelens faglig-sosiale funksjon (f.eks. som tverrfaglig møteplass) svarte 63 % over middels eller i stor grad (19 %), 44 % middels, mens 8 % svarte under middels eller i liten grad (3 %). Kommentarene tilsier at det er viktig å ivareta dette aspektet.

VITHF900 - essaydelen
Kommentarene viser at noen av respondentene kun hadde gjennomført seminardelen da undersøkelsen ble gjennomført. I prosentfordelingen mellom alternativene *over middels, i stor grad, middels, under middels og i liten grad* er det korrigert for dette, slik at kun svarene fra dem som har fullført VITHF900, er tatt med her (jf. vedlegg 2).

På spørsmål om essaydelen har hjulpet kandidatene til å identifisere og reflektere over vitenskapsteoretiske og/eller etiske problemstillinger relevante for eget prosjekt svarte 50 % av dem som har fullført kurset over middels eller i stor grad (28 %), 25 % i middels grad og 25 % svarte under middels eller i liten grad (9 %). I kommentarene blir det gitt uttrykk for en del usikkerhet om og hvordan essayet kan relateres til kandidatens eget prosjekt. Dette tyder på at hensikten med essayet burde vært formulert tydeligere. Hovedinntrykket er imidlertid at essaydelen oppleves som relevant.

Kandidatene fikk spørsmål om i hvilken grad seminardelen (pensum, forelesninger, diskusjoner) kunne brukes i arbeidet med essayet. Her svarte 9 % over middels eller i stor grad (0 %), 28 % middels, mens 62 % svarte under middels eller i liten grad (34 %). Kommentarene kan tyde på at forholdet mellom essaydel og seminardel burde vært klarere definert.

På spørsmål om hvordan den kollektive veiledningen fungerte i forhold til skriving av essayet svarte 34 % over middels eller meget tilfredsstillende (6 %), 38 % middels, mens 29 % svarte under middels eller lite tilfredsstillende (16 %). Kommentarene tyder på at det kan være vanskelig å få og gi gode tilbakemeldinger i en så sammensatt gruppe, men det kommer også fram at det er nyttig å få innspill/kommentarer fra kandidater og ansatte med annen fagbakgrunn. Det blir pekt på at det er ulike språk i gruppene, også andre enn engelsk og

Gateadresse:	Postadresse:	Telefon:	Telefax:
[…]	[…]	[…]	[…]

skandinavisk, og dette anses som en utfordring med tanke på å kunne lese og kommentere andres tekster.

Kandidatene fikk også spørsmål om prosjektveileder(ne) har vært involvert i arbeidet med essayet, og hvis ja, i hvilken grad, og hvordan dette i så fall har fungert sammen med den kollektive veiledningen. På dette spørsmålet svarte 61 % av respondentene ja og 39 % nei. Svarene og kommentarene tilsier at det hadde vært en fordel om det hadde blitt tydeliggjort for veilederne på hvilken måte de skal være involvert.

På spørsmål om hvordan den endelige framleggingen av essayet (presentasjon, tilbakemelding fra komité, diskusjon) fungerte svarte 55 % over middels eller meget tilfredsstillende (10 %), 35 % middels, mens 9 % svarte under middels eller lite tilfredsstillende (3 %). Hovedtendensen i kommentarene er at framleggingene var en positiv erfaring, og at tilbakemeldingene fra komiteen og opponentene var nyttige.

VITHF900 - kurset som helhet
Som det går fram under essaydelen, hadde noen av respondentene kun gjennomført seminardelen da undersøkelsen ble gjennomført. Det er noe avvik mellom svarene fra gruppen som helhet og svarene fra dem som hadde fullført VITHF900 (jf. vedlegg 1 og 2).

På spørsmål om i hvilken grad kurset har bidratt til kandidatens faglige utvikling svarte 28 % av gruppen som helhet over middels eller i stor grad (9 %), 33 % middels, mens 39 % svarte under middels eller i liten grad (13 %). Hvis en kun ser på dem som har fullført hele kurset, svarte 25 % over middels eller i stor grad (6 %), 28 % middels, mens 47 % svarte under middels eller i liten grad (13 %). I kommentarene er det spesielt prosessen knyttet til essayet som trekkes fram som utviklende, men det blir også framhevet at kurset har gitt mulighet for å fordype seg i vitenskapsteoretiske/filosofiske refleksjoner rundt prosjektet som det ellers ikke ville ha vært rom for eller fokus på.

Kandidatene fikk videre spørsmål om det var noen vesentlige sider ved kurset som ikke var dekket i spørsmålene over, og som hadde betydning for evalueringen av kurset. Mesteparten av det som kom fram i tilbakemeldingene, er dekket i kommentarer til enkeltdelene. Det som går igjen er imidlertid en opplevd manglende sammenheng mellom pensum-/ seminardelen og essaydelen, og mellom kurset og eget prosjekt. Det kommer også fram at målet med essayet ikke er tydelig nok kommunisert til kandidatene. Ellers blir det uttrykt ønsker om bedre informasjon om kurset i forkant, mer homogene grupper, mer krevende forelesninger og kurs som er skreddersydde for spesifikke fagfelt.

Kandidatene ble til slutt bedt om forslag til forbedringer av kurset. Et av forslagene er at man finner en felles kjerne som er gjenkjennelig for alle deltakerne uansett fagbakgrunn. Kjernen må være konkret nok til at en kan identifisere problemer i eget arbeid, samtidig som problemene også er gjenkjennelige for andre. Denne kjernen kan være en problemstilling/et forskningsspørsmål, som VITHF900 reorienteres rundt. Andre forslag som kan trekkes fram, er tydeligere sammenheng mellom seminardel og essaydel, mer fokus på humaniora, pensum utarbeidet i samarbeid med/etter innspill fra fagområdene/kandidatene og mer deltakerstyrt aktivitet og gruppediskusjoner.

Kurs i overførbare ferdigheter
Fakultetet tilbyr for tiden PHDOF901 *Basiskompetanse i universitetspedagogikk* og PHDOF903 *Literature Review and Publishing for PhD candidates*. Tidligere tilbød fakultetet også kursene PHDOF900 *How to write a Literature Review* og PHDOF902 *English for International Audiences*. Disse, samt eksterne kurs, inngår i evalueringen under *Andre kurs*.

Gateadresse:	Postadresse:	Telefon:	Telefax:
[…]	[…]	[…]	[…]

Kandidatene fikk spørsmål om hvilket kurs de har tatt. Tilbakemeldingen viser at 33 % av respondentene har tatt PHDOF901, 43 % PHDOF903, 18 % andre kurs, mens 10 % enda ikke har tatt kurs i overførbare ferdigheter.

På spørsmål om bakgrunnen for valg av kurs svarte 30 % interesse, 67 % relevans, 26 % at de manglet andre muligheter/tilbud og 9 % annet. De som har svart annet, spesifiserer valget av kurs med at det kunne fungere som støtte til undervisning, det var anbefalt av veileder eller at de hadde PPU/undervisningskompetanse fra før.

Kandidatene ble bedt om å bedømme kurset de har tatt. Når det gjelder innhold, bedømmer 31 % av respondentene valgt kurs som meget bra, 40 % som over middels, 18 % som middels, 7 % som under middels og 4 % som lite bra. Med hensyn til struktur (f.eks. inndeling i samlinger, forelesninger mv.) bedømmer 32 % kurset som meget bra, 41 % som over middels, 18 % som middels og 9 % som under middels. Gjennomføringen (kvalitet på undervisningsopplegg) bedømmes som meget bra av 43 %, over middels av 27 %, middels av 25 %, under middels av 2 % og lite bra av 2 %. Av kommentarene går det fram at PHDOF901 gir en god pekepinn om hvordan kvaliteten på egen undervisning kan bedres, men kurset varer litt lenge. Det framheves også at undervisningsmetode avhenger av disiplin og kan variere stort innen humaniora. Med hensyn til PHDOF903 viser kommentarene at kurset er nyttig som et grunnleggende innføringskurs.

På spørsmål om i hvor stor grad valgt kurs ga kompetanse/ferdigheter som vil være til nytte i ph.d.-perioden, svarte 30 % i stor grad, 35 % over middels og 22 % middels. 2 % svarte under middels og 11 % i liten grad. Kommentarene viser at PHDOF901 oppleves som nyttig for pliktarbeidet, men ikke for ph.d.-prosjektet. Kurset anses også som nyttig på sikt. Når det gjelder PHDOF903, tyder kommentarene på at kurset har direkte nytteverdi for ph.d.-prosjektet. Flere trakk også fram det tidligere kurset PHDOF902 som et godt tilbud.

På spørsmål om i hvor stor grad valgt kurs ga kompetanse/ferdigheter som vil være til nytte i en framtidig jobb (ev. i en jobbsøkersammenheng), svarte 17 % i stor grad, 46 % over middels og 24 % middels, mens 4 % svarte under middels og 9 % i liten grad. Hvis vi brekker dataene ned på kursnivå, er det stor forskjell mellom PHDOF901 og PHDOF903. Av respondentene som har tatt PHDOF901, svarer 41 % i stor grad, 47 % over middels og 12 % middels, mens av respondentene som har tatt PHDOF903, svarer 41 % over middels, 32 % middels, 9 % under middels og 18 % i liten grad. Også kommentarene viser at kompetansen tilegnet gjennom PHDOF901 er anvendbar og lett kan overføres til andre yrker.

Kandidatene fikk også spørsmål om det var vesentlige sider ved valgt kurs som ikke var dekket av spørsmålene over, og som hadde betydning for evalueringen. Det blir påpekt at det bør komme tydelig fram at PHDOF901 vil gi betydelig merarbeid for kandidater som ikke har undervisning som del av pliktarbeidet det semesteret de tar kurset. Når det gjelder PHDOF903 blir tilegnelse av praktiske ferdigheter trukket fram, samt at essayet kan inkorporeres i avhandlingen.

Kandidatene blir bedt om forslag til forbedringer av valgt kurs. Det etterlyses en engelskspråklig versjon avl PHDOF901. Med hensyn til PDHOF903 ønskes mer fokus på oppgaveskriving og gjerne akademisk skriving på engelsk. Det blir også foreslått å dele kurset opp i en mer grunnleggende del og mer avanserte kurs senere i løpet. Utover dette kommer det ikke fram noe substansielt.

På spørsmål om det ville være interesse for å ta kurs ved andre fakulteter eller institusjoner i stedet for fakultetets kurs i overførbare ferdigheter har 84 % svart ja og 16 % nei. Av kommentarene går det fram at det kommer an på hvilke tilbud som måtte finnes, og om tilbudet har relevans. Det går også fram at det er vanskelig for kandidater med tverrfaglige

Gateadresse:	Postadresse:	Telefon:	Telefax:
[…]	[…]	[…]	[…]

prosjekt å få fritak fra obligatoriske fakultetsspesifikke kurs og erstatte dem med mer prosjektrelevante kurs fra andre fakulteter eller institusjoner.

På spørsmål om fakultetets samlede kurstilbud er tilfredsstillende, har 2 % svart meget tilfredsstillende, 22 % over middels og 51 % middels, mens 12 % har svart under middels og 14 % lite tilfredsstillende. Kandidatene opplever kursutvalget som lite, spesielt for engelskspråklige kandidater. Dessuten burde fakultetet prøve å utvikle kurs som vil gjøre kandidatene mer attraktive for ikke-vitenskapelige stillinger. Det trekkes imidlertid fram at kursene gir mulighet for å treffe kandidater fra andre fagfelt.

Til slutt fikk kandidatene spørsmål om hvilke andre kurs som eventuelt kunne være aktuelle. Her blir det blant annet foreslått kurs i statistikk og andre metodekurs, akademisk skriving på engelsk, forskningsledelse, prosjektledelse, søknadsskriving, praktiske ferdigheter i digital humaniora, ny klasseromsteknologi, arkiv og samlinger, veiledning av studenter, programmering, psykologi, sosiologi, økonomi, formidling og kommunikasjon og jobbsøking. Det er også ønske om flere engelskspråklige kurs. Det blir videre foreslått etablering av et samarbeid mellom institusjoner/fakulteter/forskerskoler med det formål å utvikle og tilby et bredt spekter av kurs som kan være relevante for mange.

Veilederundersøkelsen – resultat

VITHF900
På spørsmål om i hvilken grad veileder er kjent med innholdet i kurset (emne- og utbyttebeskrivelse, pensum og undervisningsopplegg) svarte 23 % av respondentene over middels eller i stor grad (10 %), 44 % i middels grad, mens 33 % svarte under middels eller i liten grad (16 %). Kommentarene tyder på at innholdet i kurset kan kommuniseres bedre til instituttene.

Veilederne ble videre spurt om i hvilken grad, basert på kandidatens arbeid, kurset som helhet (seminar- og essaydel) har hjulpet kandidaten til å identifisere og reflektere over vitenskapsteoretiske problemstillinger. 34 % har svart over middels eller i stor grad (13 %), 27 % har svart middels, mens 38 % har svart under middels eller i liten grad (17 %). Av kommentarene går det fram at mange av veilederne har liten kunnskap om seminardelen, mens essaydelen framheves som nyttig. Det blir likevel framhevet at kurset kan virke bevisstgjørende for de fleste med hensyn til vitensapsteoretiske problemstillinger i eget prosjekt. Det blir ansett som viktig å finne en god balanse mellom vitenskapsteoretiske problemstillinger og kjernen i den enkeltes prosjekt. Kurset blir av flere oppfattet som så generelt at det er vanskelig å trekke linjer til fagdisiplinene og i mindre grad relevant for språkvitenskap og estetiske fag.

Veilederne ble også spurt om i hvilken grad, basert på inntrykket av kandidatens arbeid, kurset som helhet (seminar- og essaydel) har hjulpet kandidaten til å identifisere og reflektere over forskningsetiske problemstillinger relevante for eget prosjekt. Her svarte 26 % av respondentene over middels eller i stor grad (9 %), 36 % svarte middels, mens 38 % svarte under middels eller i liten grad (20 %). Av kommentarene går det fram at særlig arbeidet med essayet bidro til å identifisere forskningsetiske problemstillinger. Ellers er det mange som svarer at det er vanskelig å vite.

På spørsmål om i hvilken grad kurset har bidratt til kandidatens faglige utvikling mer generelt, svarte 32 % av respondentene over middels eller i stor grad (10 %), 36 % svarte middels, mens 32 % svarte under middels eller i liten grad (19 %). Det går fram at veileder finner det vanskelig å vurdere dette, men det framheves som positivt at kurset gir kandidatene mulighet til å komme i kontakt med andre kandidater.

Gateadresse:	Postadresse:	Telefon:	Telefax:
[…]	[…]	[…]	[…]

På spørsmål om i hvilken grad veileder har vært involvert i valg av tema for kandidatens essay i vitenskapsteori, har 31 % svart over middels eller i stor grad (11 %), 35 % har svart middels, mens 34 % har svart under middels eller i liten grad (24 %). Kommentarene viser at holdningen generelt er at kandidaten må kunne ha frihet til å velge tema selv, gjerne i dialog med veileder.

Veilederne ble spurt om i hvilken grad de hadde vært involvert i veiledning av kandidatens essay i vitenskapsteori. Her svarte 37 % over middels eller i stor grad (14 %), 31 % middels, mens 33 % svarte under middels eller i liten grad (20 %). Kommentarene sier ikke noe spesielt utover dette.

På spørsmålet om hvordan den endelige framleggingen av essayet (presentasjon, tilbakemelding fra komité, diskusjon) fungerte, og om det ga kandidaten nye og nyttige perspektiv på essayet, svarte 47 % over middels eller meget tilfredsstillende (19 %), 33 % svarte middels, mens 21 % svarte under middels eller lite tilfredsstillende (8 %). Basert på svarene og kommentarene fungerer framleggingen godt og er utgangspunkt for interessante og fruktbare diskusjoner som kan bringe kandidatens perspektiver videre.

Veilederne ble spurt om i hvilken grad de ønsket å ha mer innflytelse over deler av kursopplegget. Når det gjelder pensum, har 15 % svart i stor grad, 19 % over middels, 28 % middels, 7 % under middels og 31 % i liten grad. Med hensyn til tema for essayet fordeler svarene seg med 17 % på i stor grad, 18 % på over middels, 36 % på middels, 8 % på under middels og 21 % på i liten grad. For veiledning av essayet har 14 % svart i stor grad, 23 % over middels, 30 % middels, 9 % under middels og 24 % i liten grad, mens for «annet» fordeler svarene seg med 9 % på i stor grad, 3 % på over middels, 47 % på middels, 3 % på under middels og 38 % på i liten grad. Det er imidlertid vanskelig å lese ut av kommentarene hva som inngår i «annet». Det går fram at noen ønsker en oppdeling i underkategorier av humaniorafag samt mer fagspesifikke kurs, mens andre påpeker at kursdelen bør balansere mellom å være fagaktuell og gi allmenne prinsipper som den fagspesifikke delen ikke gir. Det framheves også som viktig at kandidaten får innspill fra andre enn veileder. Flere etterlyser nærmere samarbeid og bedre kommunikasjon med SVT.

Veilederne ble også spurt om det er noen vesentlige sider ved kurset (seminar- og essaydel) som ikke er dekket av spørsmålene over, og som har betydning for evaluering av kurset. Kommentarene spriker også her. Det går blant annet fram at flere ikke er helt innforstått med SVTs mandat med hensyn til den vitenskapsteoretiske opplæringen i forskerutdanningen. Andre ønsker større innretning mot vitenskapsteoretiske grunnlagsproblemer enn i dag og mer aktuell litteratur på pensum. Det blir også sagt at dette er et kurs den enkelte først ser viktigheten av på et senere tidspunkt, samt at kurset bidrar til at kandidatene unngår å bli faglig isolert, får impulser og utfordringer fra andre og blir del av et større faglig fellesskap. Derved motvirkes en instrumentalisering av ph.d.-arbeidet. Vitenskapsteoretiske kurs er viktige for å ivareta et faglig høyt nivå på forskerutdanningen.

Med hensyn til forbedringer av kurset kan nevnes forslag om å ta inn litteratur som drøfter vitenskapsteoretiske spørsmål om språk, innlemme en fagspesifikk del i pensum, ha kollokvier for kandidatene, dele opp i et løp for kvalitative og kvantitative studier med en fellesdel, og knytte de vitenskapsteoretiske tekstene nærmere til essaydelen. Det blir påpekt at også dette kurset må være dynamisk og oppdateres hele tiden, men tverrfagligheten må opprettholdes og den allmennfaglige karakteren ivaretas for å sikre kandidatene teoretisk og faglig påfyll som veiledere og fagmiljøer ikke kan gi.

Kurs i overførbare ferdigheter

På spørsmål om hvilke kurs den enkelte veileders kandidater har tatt, fordeler svarene seg på alternativene som følger: 36 % på PHDOF901, 29 % på PHDOF903, 10 % på «annet» og

Gateadresse:	Postadresse:	Telefon:	Telefax:
[…]	[…]	[…]	[…]

40 % på «har ikke tatt kurs enda». Av kommentarene går det fram at «annet» omfatter PHDOF900, kurs fra forskerskoler og andre aktiviteter.

Ifølge veilederne valgte 34 % av kandidatene kurs på bakgrunn av interesse, 57 % på bakgrunn av relevans og 20 % på bakgrunn av at andre muligheter/tilbud manglet. 11 % valgte kurs på annen bakgrunn, og det går fram av kommentarene at veileder ikke er kjent med årsaken til dette.

På spørsmål om fakultetets samlede kurstilbud i overførbare ferdigheter er tilfredsstillende, har 24 % av respondentene svart over middels eller i stor grad (2 %), 43 % har svart middels, mens 33 % har svart under middels eller i liten grad (18 %).

De som har svart at tilbudet ikke er tilfredsstillende, ble bedt om å angi hvilke andre kurstilbud, inkludert kurs i overførbare ferdigheter ved andre fakulteter eller institusjoner, de mener burde være aktuelle for ph.d.-kandidater ved HF. Av forslagene kan nevnes formidling i bred forstand rettet mot ulike målgrupper, akademisk skriving, hvordan tilrettelegge undervisning, engelskspråklig kurs i pedagogikk, publisering i ulike kanaler, prosjektutvikling og søknadsskriving, prosjektarbeid, prosjektledelse, forskningsledelse, arkiv- og bibliotekvitenskap, metode, programmering og datahåndtering.

Opplæringsdelens innhold og sammensetning
Veilederne fikk til slutt spørsmål om det var vesentlige sider ved opplæringsdelens innhold og sammensetning (ev. andre aspekter) som ikke er dekket av spørsmålene over, og som den enkelte veileder ønsket å kommentere. Det er ikke enkelt å lese ut av tilbakemeldingene hvilke sider ved opplæringsdelen som egentlig er kommentert. Vi vil derfor kun fokusere på kommentarer som tydelig relaterer seg til opplæringsdelen på et generelt plan, og ikke til enkeltdeler som det har vært mulig å kommentere i tilknytning til tidligere spørsmål. En av tilbakemeldingene er at kurs i overførbare ferdigheter ikke bør være obligatorisk, men at det er viktig å beholde vitenskapsteori selv om ikke alle får like mye utbytte av kursdelen. Respondenten mener at opplæringen i vitenskapsteori kan styrkes på bekostning av overførbare ferdigheter, med større mulighet for fagtilpasset pensum. En annen tilbakemelding er at det må være tettere samarbeid mellom dem som utvikler/tilbyr kurs til ph.d.-kandidatene og fagmiljøene for å sikre eierskap og relevans. Det er videre ønske om at startseminaret for kandidater videreføres fordi det var en fin introduksjon til fakultetet og kolleger i forskerutdanningen og fungerte som et felles møtepunkt for alle nye kandidater ved HF. Det blir dessuten påpekt at kandidatene har behov for kursing og veiledning i juridiske spørsmål knyttet til bl.a. copyright, arbeidsrett, plagiat og forfatterrettigheter.

Oppsummering av SVTs egenevaluering og tilbakemeldingene fra grunnenhetene

Ifølge arbeidsgruppens mandat skulle SVT gjennomføre en egenevaluering av VITHF900. I tillegg ønsket arbeidsgruppen vurderinger og innspill fra grunnenhetene knyttet til både VITHF900, kursene i overførbare ferdigheter og opplæringsdelen som helhet. Bestillingen til SVT og grunnenhetene ble sendt ut i uke 6 med tilbakemeldingsfrist i uke 8.

SVTs egenevaluering og tilbakemeldingene fra AHKR, IF, LLE, FOF og SVT er vedlagt (vedlegg 4 og 5). SKOK har ikke kommet med tilbakemelding/innspill.

SVTs egenevaluering av VITHF900
SVT ble bedt om en oversikt over (undervisnings)personale som har bidratt på VITHF900 de siste tre årene, kommentarer til emnebeskrivelse/mål og innhold og vurdering av oppnådd

Gateadresse:	Postadresse:	Telefon:	Telefax:
[…]	[…]	[…]	[…]

resultat i forhold til læringsmål. SVT ble videre bedt om en generell kommentar til kursopplegget og en refleksjon rundt hva det ville innebære å tilby et kurs på 5 (eventuelt 5+5) studiepoeng i vitenskapsteori og etikk. SVTs redegjørelse for de enkelte punktene er oppsummert under. Egenevalueringen er gjennomført av de fagansvarlige for kurset.

Totalt fem personer har undervist på VITHF900 de siste tre årene. De to fagansvarlige har forskningsprofil/bakgrunn innen humanioras vitenskapsteori, vitenskapsfilosofi, epistemologi, forskningsetikk, språkfilosofi, litteraturteori, generell vitenskapsteori, hermeneutikk og politisk teori. I tillegg er det hentet inn personer med kompetanse innen forskningsetikk, vitenskapsfilosofi, vitenskapshistorie, historie, kjønnsteori og litteraturvitenskap.

Ifølge egenevalueringen reflekterer emnebeskrivelsen kursinnholdet, og det er godt samsvar mellom innhold og læringsmål.

Målsettingen om styrking/oppøving av evnen til refleksjon over vitenskapsteoretiske problem i eget ph.d.-prosjekt og forskningsfelt er oppnådd for flertallet av kursdeltakerne. Ordningen med gruppebasert veiledning med kommentarer fra medkandidater bidrar til å oppnå dette målet samt til å styrke evnen til å forstå tverrfaglige problemstillinger og gi faglig tilbakemelding på andres arbeid. Inntrykket er at innspill fra og diskusjoner med fagfeller fra andre disipliner er fruktbart og nyttig.

I seminardelen blir det lagt vekt på tverrfaglighet innen humanistiske fag, men også på tvers av fag og fakultet på hele universitetet. Det gis en bred innføring i vitenskapsteoretiske perspektiv og innfallsvinkler. Endringer i forholdet mellom vitenskap og samfunn i etterkrigstiden vektlegges, med et intensivert fokus på samfunns- og policyrelevans. Vitenskapssosiologiske analyser av dette forholdet blir presentert og diskutert. Normative aspekter ved vitenskapelig forskning, inkludert forskningsetiske og vitenskapsetiske problemstillinger, blir drøftet. Det inngår også kjønnsteori med relevans for humaniora. Et utvalg vitenskapsteoretiske posisjoner innenfor ulike fagområder i humaniora presenteres og diskuteres sammen med mer verktøyorienterte forelesninger med gruppearbeid.

Mesteparten av kurset medgår til essaydelen. Gjennom denne delen kan deltakerne utvikle vitenskapsteoretisk refleksjon over eget prosjekt og fag- og forskningsfelt. Hvis omfanget av kurset blir redusert til 5 studiepoeng eller kurset deles opp i 5+5 studiepoeng, vil det ikke lenger være mulig å tilby et kursopplegg som omfatter essayskriving med veiledning og diskusjon. Innenfor rammene av 5 studiepoeng vil det være mulig å lage et kurs med undervisning i temaer innenfor generell vitenskapsteori der deltakerne skriver en tekst knyttet til slike temaer, men uten veiledning i tilknytning til skriveprosessen, og uten organiserte gruppediskusjoner. Slik de fagansvarlige ser det, vil et slikt opplegg gi kandidatene et fundamentalt annet kurstilbud med begrenset mulighet for å utvikle en vitenskapsteoretisk refleksjon over eget prosjekt og forskningsfelt. Det anses heller ikke som realistisk at det kan organiseres presentasjon og diskusjon av teksten i kandidatens eget fagmiljø innenfor reduserte rammer.

Tilbakemeldingene fra grunnenhetene

Instituttene og sentrene ble bedt om en generell kommentar til kursopplegget for VITHF900, kommentarer til emnebeskrivelse/mål og innhold for VITHF900 samt oppnådd resultat i forhold til læringsmål. I tillegg ble de bedt om synspunkter på faglige, praktiske og/eller andre konsekvenser som følger av en endring fra 10 til 5-10 studiepoeng i vitenskapsteori og etikk der minimum 5 studiepoeng avlegges ved SVT, og om å signalisere om det kunne være

Gateadresse:	Postadresse:	Telefon:	Telefax:
[…]	[…]	[…]	[…]

aktuelt for enheten å tilby supplerende tverrfaglig eller fagspesifikk opplæring i vitenskapsteori, enten alene eller i samarbeid med andre. Grunnenhetene ble videre oppfordret til å komme med tanker om hva overførbare ferdigheter bør være, og hvem som skal kunne tilby kurs. Arbeidsgruppen bad dessuten om en vurdering av hvordan opplæringsdelen fungerer totalt sett, med eventuelle forslag til forbedringer, samt angivelse av hvilket nivå på instituttet som anbefaler og godkjenner aktuelle kurs. Enhetene ble bedt om tilbakemelding kun på de punktene den enkelte enheten anser som viktige.

Ved AHKR har saken vært på sirkulasjon hos medlemmene i Forskningsutvalget. Ph.d.-kandidaten i utvalget bemerket at saken burde ha vært sendt til Stip-HF. AHKRs innvendinger mot VITHF900 er at kurset ikke er relevant nok, og at det er for grunnleggende. Generelt oppleves fagnære kurs som mer matnyttige. Fagspesifikk vitenskapsteori i regi av forskerskolen i historie burde kunne regnes blant de 15 studiepoengene som tilbys av fakultetet. Etter instituttets oppfatning synes de to kursene i overførbare ferdigheter å være gode tilbud. Kurs i forskningskommunikasjon/kommunikasjonsarbeid og i prosjektledelse kunne også være relevant. Med hensyn til den kandidatspesifikke delen av opplæringen godkjennes aktuelle kurs av veileder og kvalitetssikres av forskningskoordinator.

Forskningskoordinator ved IF melder at det har vært vanskelig å få respons i fagmiljøet siden de fleste som føler at dette er relevant, allerede har svart på spørreundersøkelsen. Ved IF oppleves VITHF900 som til dels lite relevant og for fragmentert. Gruppediskusjonene samt det å knytte forelesningstemaene til egne prosjekt anses som lærerikt. IF mener det er behov for mer struktur i kurset. IF er positiv til at omfanget av vitenskapsteori og etikk blir mer fleksibelt, og at flere fagmiljøer kan utvikle og tilby kurs. IF har selv ikke ressurser til å kunne tilby jevnlige kurs, men det kan være aktuelt med samarbeid på tvers av enhetene. Kursene som tilbys i overførbare ferdigheter, oppleves som relevante. Kurs i forskningsformidling kunne også være relevant. Ved IF godkjenner forskningskoordinator de kandidatspesifikke kursene, men det er behov for tydeligere retningslinjer. Det blir påpekt at ulike forskerskoler opererer med ulikt antall arbeidstimer per studiepoeng.

LLE bad fagmiljøene om å drøfte saken. I tilbakemeldingen fra LLE framheves fellestrekk i synspunktene fra fagmiljøene, men det pekes også på temaer der fagmiljøene har ulike behov eller ser ulike utfordringer. Som generell kommentar til VITHF900 framhever LLE verdien av å samle kandidater på tvers av fagfelt. Erfaringene med essaydelen er i hovedsaken gode, mens seminardelen får en del kritikk. Omfanget av kurset er muligens for stort. Læringsmålene er i og for seg bra. LLE mener videre at et mer fleksibelt opplegg med et obligatorisk kurs på 5 studiepoeng ved SVT og et kurs på 5 studiepoeng som kan, men ikke må, skiftes ut, kan være en løsning. Essayet bør da ligge innenfor rammene av det obligatoriske kurset, som også bør omfatte generell vitenskapsteoretisk refleksjon, ontologi, metodologi etc. I tillegg kan SVT tilby 5 studiepoeng som kan erstattes med andre interne eller eksterne tilbud, f.eks. via forskerskolene. LLE anser det som viktig med en garanti om et stabilt tilbud på til sammen 10 studiepoeng i vitenskapsteori og etikk ved UiB. Inntrykket er at de to eksisterende kursene i overførbare ferdigheter fungerer bra. Det blir påpekt at PHDOF903 fungerer best i startfasen av forskerutdanningen, og at det også bør tilbys kurs på engelsk i universitetspedagogikk. Andre aktuelle temaer for kurs i overførbare ferdigheter kan være akademisk engelsk, prosjektledelse/søknadsskriving, fagfellelesing/-vurdering/-diskusjon, statistikk, digitale metoder, formidling og gründerkurs. Fagmiljøene ved LLE etterlyser metodekurs i opplæringsdelen. Ved LLE er det hovedveileder og forskningskoordinator som godkjenner hva som kan inngå i den kandidatspesifikke opplæringsdelen. LLE har ingen retningslinjer for utvikling og godkjenning av forskerutdanningskurs.

Gateadresse:	Postadresse:	Telefon:	Telefax:
[…]	[…]	[…]	[…]

Av FOFs tilbakemelding går det fram at fagmiljøet er misfornøyd med hele den obligatoriske delen av opplæringsdelen, både VITHF900 og kursene i overførbare ferdigheter. FOF mener å inneha kompetanse i vitenskapsteori og etikk som gjør instituttet i stand til å tilby et langt bedre opplegg enn det eksisterende kurset. FOF ønsker derfor å utvikle egne kurs i vitenskapsteori og etikk. På denne bakgrunn har instituttet gjort flere framstøt overfor både fakultetet og SVT, men uten å lykkes. FOF er også kritisk til universitetspedagogikk som overførbar ferdighet. Det påpekes at kurs i overførbare ferdigheter skal ha generell overføringsverdi til arbeidslivet også utenfor akademia. FOF er nå i gang med å utvikle et kurs som skal gi egne master- og ph.d.-kandidater ferdigheter som kan brukes i stillinger innenfor forvaltning, næringsliv og frivillige organisasjoner.

Tilbakemeldingen fra SVT berører i liten grad opplæringsdelen utover VITHF900. Det gis en presentasjon av formål og kursopplegg slik det er i dag, og påpekes at ved en reduksjon av omfanget til 5 studiepoeng vil kurset bli mer likt det som nå tilbys ved Det matematisk-naturvitenskapelige fakultet. Dette vil innebære at det ikke er mulig å videreføre essaydelen med faglig veiledning underveis og gruppediskusjoner. Den faglige og pedagogiske kvaliteten vil derved svekkes. SVT frykter at ved en modulisering på 5+5 studiepoeng, der kun ett av kursene er obligatorisk, vil det bli et press på kandidatene til å velge vekk tilbud i vitenskapsteori og etikk til fordel for fagspesifikke kurs. Forskerutdanningen vil derved bli svekket. SVT ser et stort behov for å styrke utdanningen i etikk og vitenskapsteori på hele universitetet. Det understrekes imidlertid at senteret ikke er imot faglig fornying. Etikkdelen av VITHF900 har generell overføringsverdi til ulike profesjoner og næringslivet generelt. Etikkdelen er imidlertid så tett knyttet til det øvrige vitenskapsteoretiske innholdet i kurset at den ikke kan stå alene. Som et supplement til VITHF900 på 10 studiepoeng kunne SVT tenke seg å tilby et kurs i etikk som overførbar ferdighet, eventuelt i kombinasjon med for eksempel ansvarlig forskning og innovasjon. Det går ikke klart fram av tilbakemeldingen hvem som godkjenner de kandidatspesifikke kursene i opplæringsdelen, men ph.d.-kandidatene ved senteret følger anbefalinger fra sine veiledere med hensyn til hvilke kurs de skal ta.

III. Arbeidsgruppens avveininger og vurderinger

Opplæringsdelens innhold

I sine vurderinger og endelige anbefalinger for opplæringsdelen har arbeidsgruppen forholdt seg til rammene som er gitt i *Forslag til Ph.d.–program ved Det humanistiske fakultet, Universitetet i Bergen,* spesifikt programmets læringsutbyttebeskrivelse (punkt 1.2) og beskrivelsen av opplæringsdelens innhold (punkt 3.6.1). Følgende kulepunkter fra 3.6.1 er av særlig betydning for arbeidsgruppens diskusjoner og avveininger:

- Kandidat og veileder skal planlegge opplæringsdelen i tråd med prosjektets læringsutbyttebeskrivelse, og kandidatens prosjekt og karriereplaner.
- Innenfor de gitte rammene er opplæringsdelen individuell og tilpasset avhandlingsarbeidet og karriereplanen til den enkelte kandidat.
- 15 av studiepoengene skal avlegges som kurs som tilbys ved fakultetet.
- De 15 studiepoengene som tilbys ved fakultetet er obligatoriske. De skal tilbys på tvers av fagområdene ved HF og fordeles slik:
  - 5-10 studiepoeng i generell vitenskapsteori og etikk
  - 5-10 studiepoeng i overførbare ferdigheter
- Det er mulig å søke fakultetet om innpass (forhåndsgodkjenning) av eksterne kurs, til erstatning for de obligatoriske kursene.

Gateadresse:	Postadresse:	Telefon:	Telefax:
[…]	[…]	[…]	[…]

I tillegg har arbeidsgruppen forholdt seg til rammene som er gitt i *Forskrift for graden philosophiae doctor (ph.d.) ved Universitetet i Bergen* og i Universitetet i Bergens informasjon om ph.d.-studiet ved UiB. Følgende punkter er av særlig betydning:

Fra Forskriftens §2-2 om innholdet i ph.d.-utdanningen:

- Kandidaten [skal] ha en opplæringsdel i faglig kontekst, metode og teori som gir dybde og bredde i eget fag, samtidig som faget settes inn i en videre ramme. I ph.d.-utdanningen skal kandidaten også få trening i formidling av vitenskapelig arbeid overfor fagfeller, studenter og allmennheten.

Fra Forskriftens § 7-1 om Opplæringsdelens formål:

- Opplæringsdelen skal gi trening i faglig formidling og innføring i forskningsetikk, vitenskapsteori og vitenskapsmetode.

Fra Forskriftens §7-3 om Opplæringsdelens innhold:

- Opplæringsdelen skal inneholde vitenskapsteori og etikk med et omfang som gir minst fem (5) studiepoeng.

Om opplæring i forskerutdanningen står blant annet følgende i UiBs programbeskrivelse:

- Senter for Vitenskapsteori (SVT) ved UiB er, i samarbeid med fakultetene, ansvarlige for kursene i vitenskapsteori og etikk.

- Det er viktig at innholdet i opplæringsdelen er relevant for doktorgradsprosjektet som helhet.
- [Opplæringsdelen] skal inneholde faglig og metodisk skolering som er relevant med hensyn til arbeidet med avhandlingen og for kvalifisering til yrker hvor det stilles store krav til vitenskapelig innsikt.

Generell vitenskapsteori og etikk

Som det framgår av rammene som er gitt ovenfor, skal ph.d.-kandidatene i det nye programmet ha et tilbud i vitenskapsteori og etikk som gjør det mulig å velge et kursomfang på minimum 5 og maksimum 10 studiepoeng. SVT, i samarbeid med fakultetet, skal være ansvarlig for minimum 5 studiepoeng. Opplæringen skal være i generell vitenskapsteori, den skal gi dybde og bredde i eget fag, samtidig som faget settes inn i en videre ramme. Innholdet skal være relevant for kandidatens doktorgradsprosjekt.

SVTs nåværende tilbud er i prinsippet forenlig med disse rammene. Seminardelen gir opplæring i generell vitenskapsteori og etikk, mens essaydelen knytter an til det individuelle doktorgradsprosjektet og gir anledning til å plassere dette i en videre vitenskapsteoretisk kontekst. Som oppsummeringen av spørreskjemaet og tilbakemeldingene fra fagmiljøene viser, fungerer likevel ikke alle sider ved opplæringen så godt som man kunne ønske. Særlig seminardelen oppleves som frakoblet både fagene og de vitenskapsteoretiske problemstillingene som er relevant for humanistisk forskning. Essaydelen får i hovedsak gode skussmål fra kandidater så vel som veiledere. Et flertall i begge grupper oppfatter

Gateadresse:	Postadresse:	Telefon:	Telefax:
[…]	[…]	[…]	[…]

skriveprosessen og framleggingen av det vitenskapsteoretiske innlegget som faglig utviklende. På den andre siden peker enkelte tilbakemeldinger på en grad av variasjon i kvaliteten av veiledningen kandidatene har fått, og dermed også variasjon i kvaliteten på det ferdige essayet. Dersom intensjonen med essayet er å anvende vitenskapsteoretiske perspektiver på det enkelte doktorgradsprosjektet, taler det for en større grad av faglig deltakelse i veiledningen for å sikre at denne er tilstrekkelig faglig forankret og oppdatert. I noen av tilbakemeldingene fra instituttene pekes det også på et behov for en sterkere grad av deltakelse fra fagmiljøene i den vitenskapsteoretiske opplæringen. Blant annet vises det til at den faglige bredden ved fakultetet innebærer at fagene har til dels svært ulike problemstillinger og behov, både med hensyn til vitenskapsteoretisk og forskningsetisk refleksjon.

Man kan altså peke på flere aspekter ved dagens opplæringstilbud og fagmiljøenes tilbakemeldinger om ulike behov for opplæring som taler for at fagmiljøene bør gis større ansvar for den vitenskapsteoretiske opplæringen, enten gjennom tettere samarbeid med SVT eller ved å utvikle egne vitenskapsteoretiske emner som et supplement til SVTs tilbud. I tilbakemeldingene fra instituttene vises det til relevante emner som er under utvikling eller allerede eksisterer. AHKR nevner at den nasjonale forskerskolen i historie tilbyr et årlig kurs i fagspesifikk vitenskapsteori (p.t. ved UiO). Allmenn lingvistikk peker på muligheten for å bruke et kurs de har tilbudt for master og ph.d.-kandidater. Digital kultur nevner at forskerskoler (nasjonale og internasjonale) kan dekke behovet for fagspesifikk vitenskapsteori. Nordisk språk etterspør tilbud i språkvitenskapelig vitenskapsteori som fag-nært supplement, og mener dette kan tilbys annethvert år som et samarbeid mellom flere fagmiljøer. De mener også at andre disiplinklynger vil ha ønske om tilsvarende kurs og at det vil være mer naturlig å legge essaydelen til slike kurs enn til et felles HF-kurs ved SVT.

Supplerende opplæring i vitenskapsteori og etikk i regi av fagmiljø, forskerskoler eller andre relevante aktører kan utvilsomt styrke opplæringsdelen. Det er vanskelig å tolke generell vitenskapsteori som synonymt med fagbredden ved fakultetet gitt de store ulikhetene det refereres til ovenfor, men det bør forutsettes at alle kurs i generell vitenskapsteori ivaretar målsetningen om å gi dybde og bredde i eget fag, samtidig som faget settes inn i en videre ramme.

Videre er det viktig å sikre et stabilt og forutsigbart tilbud på inntil 10 studiepoeng som er tilgjengelig for alle kandidatene. For å tilpasse dagens VITHF900 til rammene gitt i det nye programmet må det gjøres endringer, for eksempel gjennom en oppdeling i to selvstendige emner, hvert på 5 poeng. Arbeidsgruppen har vurdert implikasjonene av ulike løsninger og blant annet diskutert om det skal innføres et obligatorisk felleskurs, og om dette i så fall bør være en videreføring av den nåværende seminardelen eller essaydelen i ulike former for samarbeid med fagmiljøene. Alternativt kan SVT bes om å utvikle kursopplegg som ikke er en videreføring av komponentene i dagens modell.

Ph.d.-programmene ved MATNAT og Det psykologiske fakultet har i dag emner i generell vitenskapsteori og etikk på 5 studiepoeng, som gis i samarbeid med SVT. Disse emnene inneholder ikke et veiledet vitenskapsteoretisk essay av samme omfang som det nåværende vitenskapsteoretiske innlegget ved HF-fakultetet. I sine tilbakemeldinger til arbeidsgruppen skriver SVT at det ikke vil la seg gjøre å bevare det vitenskapsteoretiske essayet slik det fungerer i dag innenfor en ramme på 5 studiepoeng. Dette har to årsaker: For det første at arbeidsmengden som er knyttet til det nåværende vitenskapsteoretiske innlegget utgjør mer enn 5 studiepoeng, og for det andre at arbeidet med essayet forutsetter en innføring i vitenskapsteori slik det gis i seminardelen. Konsekvensen av en oppdeling i 5+5 studiepoeng vil ifølge SVT være at HF får et opplegg som tilsvarer emnet som gis ved MATNAT

Gateadresse:	Postadresse:	Telefon:	Telefax:
[…]	[…]	[…]	[…]

(MNF990). Det innebærer blant annet en redusert form for veiledning, ingen mulighet for gruppevise diskusjoner, og at det ferdige essayet bare blir vurdert av den fagansvarlige.

Som det framkommer i oppsummeringen av spørreundersøkelsen og tilbakemeldingene fra instituttene ovenfor, får den nåværende seminardelen jevnt over svakere skussmål enn essaydelen. Veiledningen i essaydelen (både den individuelle og den kollektive) oppleves hovedsakelig som produktiv, og framleggingen av essayet med påfølgende diskusjon ser ut til å ha god læringseffekt. Disse momentene taler for at essayet bør ligge i rammen av de obligatoriske 5 studiepoengene som SVT skal ha ansvar for, men det er også flere momenter som taler imot en slik løsning. Det gjelder for det første SVTs vurdering av arbeidsomfanget knyttet til essayet. For det andre peker noen av tilbakemeldingene på utfordringer ved dagens veiledningsform, blant annet at den fagspesifikke vinklingen i mange essay krever en mer fagnær form for veiledning.

Arbeidsgruppen har også diskutert om kandidatene bør stå fritt til å velge hvilket emne de vil ta som de obligatoriske 5 studiepoeng, for eksempel om de vil ta et emne som er basert på en seminarmodell eller om de vil ta et emne som videreforer essaydelen. På den ene siden er det store ulikheter i faglig bakgrunn og kompetansebehov blant kandidatene, noe som tilsier at de bør få stå fritt til å velge selv. På den andre siden påpeker SVT at et vitenskapsteoretisk essay må bygge på forutsetninger og begreper gitt gjennom en seminardel. Det kan også pekes på fordeler ved at det nye programmet videreforer et prinsipp om å ha en tverrfaglig møteplass og en felles kunnskapsbase som en del av opplæringen ved fakultetet. Som det framkom i spørreundersøkelsen knyttes de mest positive erfaringene med dagens seminardel til mulighetene den gir for tverrfaglige møteplasser og diskusjon.

Overførbare ferdigheter

Etter arbeidsgruppens syn bør den primære hensikten med kurstilbudet i overførbare ferdigheter være å styrke kandidatens muligheter på arbeidsmarkedet, både innenfor og utenfor akademia. En målsetning bør være at hver enkelt kandidat skal få anledning til å utvikle en best mulig CV i løpet av studiet, med en kompetanse som er tilpasset den delen av arbeidsmarkedet og de spesifikke oppgavene kandidaten sikter inn mot. Det kan være vanskelig å trekke klare grenser mellom emner som defineres som overførbare ferdigheter og emner som faller inn under den kandidatspesifikke opplæringen, men et overordnet prinsipp bør være at kurs i overførbare ferdigheter skal styrke kandidatens muligheter på arbeidsmarkedet, både innenfor og utenfor akademia, mens den kandidatspesifikke opplæringen skal bidra til å utvikle kandidatens forskerkompetanse, først og fremst ved å støtte opp om avhandlingsarbeidet.

De to emnene i overførbare ferdigheter som tilbys per i dag, får i hovedsak gode skussmål, men tilbudet vurderes av mange som for begrenset (i tematisk bredde), og fakultetets ordning som for lite fleksibel (med hensyn til innpassing/godkjenning av eksterne kurs). Det er ønskelig med flere valgmuligheter, særlig for kandidater som ikke kan delta på norskspråklige kurs, men også for kandidater som har andre kompetansebehov enn de som dekkes av dagens tilbud. Ulikhetene i kompetansebehov reflekterer fagbredden ved fakultetet, der ulike disipliner og fag har til dels svært ulike arbeidsmåter og retter seg inn mot ulike deler av arbeidsmarkedet.

Noen forslag til emner i overførbare ferdigheter går igjen i flere av tilbakemeldingene. Det dreier seg om kurs som omfatter prosjektutvikling, søknadsskriving, forskningsadministrasjon og forskningsledelse i ulike varianter. Det dreier seg også om kurs i ulike former for

Gateadresse:	Postadresse:	Telefon:	Telefax:
[…]	[…]	[…]	[…]

forskningskommunikasjon og formidling, samt kurs i akademisk skriving og publisering for et internasjonalt publikum. Slike kurs bør være av interesse for et flertall av kandidatene ved fakultetet. Andre forslag er av mindre allmenn karakter, mer tilpasset spesifikke fag og disipliner, som for eksempel opplæring i statistikk og digitale metoder, eller kurs i innovasjons- og gründervirksomhet. Selv om slike emner ikke vil være relevant for et større antall av kandidatene, kan de likevel utgjøre et viktig supplement til det eksisterende tilbudet i overførbare ferdigheter, og bidra til å høyne opplæringsdelens kvalitet og relevans for mange kandidater.

Variasjonen i kompetansebehov blant kandidatene ved fakultetet skyldes dels den faglige bredden ved fakultetet, dels en større grad av tverrfaglighet, og dels at ph.d.-kandidatene ved fakultetet utgjør en uensartet, internasjonal gruppe med ulik bakgrunn og ulike karrieremål. Disse faktorene indikerer at fakultetet bør utvikle et opplegg for opplæringen i overførbare ferdigheter som er mer fleksibelt og også åpner for andre aktører enn det som er tilfelle i dag. I tilbakemeldingene fra instituttene og SVT går det fram at det allerede finnes kurs som kan tilpasses formålet (LLE nevner et kurs i akademisk skriving spesielt tilpasset kandidater innen språkfag og lingvistikk. SVT foreslår et kurs i etikk som overførbar ferdighet. FOF har et kurs i overførbare ferdigheter under utvikling). I tillegg peker flere på at aktuelle kurs finnes ved andre institusjoner enn UiB, og også tilbys av forskerskoler nasjonalt og internasjonalt.

IV. Konklusjon: Arbeidsgruppens anbefalinger

A. Opplæringsdel i vitenskapsteori og etikk (5-10 studiepoeng)

1. Obligatorisk felleskurs i vitenskapsteori og etikk ved SVT

Arbeidsgruppen anbefaler at et obligatorisk felleskurs i vitenskapsteori og etikk inngår i ph.d.-programmets opplæringsdel. Dette felleskurset skal tilsvare 5 studiepoeng. SVT skal ha emneansvar for kurset.

I utviklingen av kurstilbudet bør det tas hensyn til hovedsynspunktene som er framkommet i spørreundersøkelsen og tilbakemeldingene fra fagmiljøene, slik disse er oppsummert og kommentert ovenfor. Det gjelder særlig tilbakemeldingene som peker på manglende tilknytning til og relevans for humanistiske fag (i pensum og undervisning).

Det bør tas sikte på et tettere samarbeid med fagmiljøene i utvikling av pensum og undervisningsopplegg. Arbeidsgruppen mener det bør være opp til SVT som emneansvarlig å avgjøre hvilken form dette samarbeidet skal ta. En mulighet kunne være å oppnevne en referansegruppe eller annen faggruppe som bidrar aktivt i planlegging og muligens også i gjennomføring av kurset. Man kunne også tenke seg en mer utstrakt bruk av gjesteforelesere og/eller veiledere fra de ulike fagmiljøene.

Det er viktig at informasjon om kursets innhold (pensum og undervisningsopplegg) gjøres tilgjengelig, sammen med emnebeskrivelsen, på fakultetets nettsider.

Undervisningsopplegget bør bygge på høy grad av deltakeraktivitet. Arbeidskrav og vurderingsform kan knyttes til muntlige presentasjoner, deltakelse i diskusjoner og skriving av et kortere essay der kandidaten reflekterer over vitenskapsteoretiske og etiske problemstillinger relevant for eget fagområde/prosjekt.

Gateadresse:	Postadresse:	Telefon:	Telefax:
[…]	[…]	[…]	[…]

Emnebeskrivelsen bør forelegges programstyret for ph.d.-programmet (fakultetets Forsknings- og forskerutdanningsutvalg, FFU) for godkjenning. Programstyret bør ha ansvar for å gjennomføre regelmessige evalueringer av emnet.

2. Valgfritt påbyggingsemne i vitenskapsteori og etikk ved SVT

Arbeidsgruppen anbefaler videre at kandidater som ønsker det, får tilbud om et påbyggingsemne i vitenskapsteori og etikk der SVT har hovedansvar for gjennomføringen.

Dette emnet skal tilsvare 5 studiepoeng, og skal være en videreføring og utdypning av kunnskap og refleksjoner fra det obligatoriske emnet. Emnet skal gi kandidatene anledning til å skrive et veiledet vitenskapsteoretisk essay.

Emnet bør utvikles slik at det viderefører de gode erfaringene med det vitenskapsteoretiske essayet slik det praktiseres i dag, samtidig som de relative svakhetene det er pekt på i evalueringene og tilbakemeldingene, rettes opp. Det er rom for forbedringer når det gjelder samarbeid med og informasjon til fagmiljøene. Prosjektveilederens rolle bør tydeliggjøres. For å sikre at det vitenskapsteoretiske essayet holder høy faglig kvalitet og har høyest mulig relevans for kandidatens avhandlingsarbeid, bør prosjektveileder og/eller andre fagfolk i større grad involveres i veiledningen av essayet.

Emnebeskrivelsen bør forelegges programstyret for ph.d.-programmet (FFU) for godkjenning. Programstyret bør ha ansvar for å gjennomføre regelmessige evalueringer av emnet.

3. Valgfritt påbyggingsemne i vitenskapsteori og etikk utenfor SVT

Arbeidsgruppen anbefaler at fagmiljøer ved fakultetet som ønsker det, inviteres til å utvikle emner i vitenskapsteori og etikk på inntil 5 studiepoeng som kan tas i tillegg til det obligatoriske emnet gitt av SVT.

Disse emnene kan fokusere på vitenskapsteori med en større grad av faglig tilknytning enn det obligatoriske emnet, men for å kunne dekkes av begrepet «generell vitenskapsteori og etikk» (jfr. fakultetets programbeskrivelse) bør emnene likevel være av en slik art at de er aktuelle og relevante for kandidater fra flere fag, fremmer teoretisk/etisk refleksjon i et bredere, mer overordnet perspektiv enn det rent fagspesifikke, og bidrar til generell vitenskapsteoretisk perspektivering på kandidatens forskningsfelt/fagområde.

Emner bør kunne tilbys i regi av enkeltinstitutter, gjennom samarbeid mellom flere institutter, eller gjennom ulike former for samarbeid med lokale og nasjonale forskerskoler. For å sikre et forutsigbart og stabilt tilbud i vitenskapsteori ved fakultetet bør slike kurs inngå i en portefølje av kurs på ph.d.-nivå og tilbys med en viss regelmessighet (for eksempel annethvert år).

Emnebeskrivelser bør godkjennes av programstyret for ph.d.-programmet (FFU). Programstyret bør gjennomføre regelmessige evalueringer av kurstilbudet.

Gateadresse:	Postadresse:	Telefon:	Telefax:
[…]	[…]	[…]	[…]

B. Opplæringsdel i overførbare ferdigheter (5-10 studiepoeng)

1. PHDOF901 Basiskompetanse i universitetspedagogikk

Dette er et etterspurt emne som bør videreføres som en del av fakultetets emneportefølje i overførbare ferdigheter.

Arbeidsgruppen anbefaler at emnet gjøres tilgjengelig for engelskspråklige kandidater og for kandidater som ikke har undervisning som pliktarbeid. For sistnevnte gruppe er det behov for løsninger som gir kandidatene muligheter til å få noe relevant undervisningserfaring i tilknytning til kurset.

2. PHDOF903 Literature Review and Publishing for PhD candidates

Arbeidsgruppen anbefaler at dette emnet gjennomgås med tanke på en bedre tilpasning til ulike praksiser og konvensjoner for akademisk skriving innenfor ulike disipliner og fag. Det bør også kommuniseres tydeligere at dette emnet er best egnet for kandidater som er i startfasen av avhandlingsarbeidet.

3. Utvidelse av fakultetets emneportefølje

Den primære hensikten med kurstilbudet i overførbare ferdigheter skal være å styrke kandidatens muligheter på arbeidsmarkedet, både innenfor og utenfor akademia. For at hver enkelt kandidat skal få anledning til å utvikle en best mulig CV i løpet av studiet, er det behov for et bredere tilbud av kurs. Et stabilt og forutsigbart kurstilbud som er tilgjengelig for alle kandidatene ved fakultetet, bør sikres ved at fakultetets egen emneportefølje utvides. Dette kan gjøres ved at fakultetet inngår avtaler med aktuelle aktører om å tilby regelmessige kurs som vil være av interesse for et flertall av kandidatene.

Arbeidsgruppen anbefaler at fakultetets portefølje utvides med:

i. ***kurs i formidling*** (i ulike genre og medier, rettet mot ulike målgrupper)

ii. ***kurs i prosjektutvikling, søknadsskriving og forskningsledelse***.

Kursene kan ha et omfang på inntil 5 studiepoeng og bør være tilgjengelig på engelsk. Kursene kan utvikles og gjennomføres ved fakultetet som et samarbeid mellom fagpersoner med relevant erfaring og kompetanse, med vitenskapelig så vel som forskningsadministrativ og annen bakgrunn.

Alle kurs som inngår i fakultetets egen emneportefølje skal godkjennes av programstyret for ph.d.-programmet (FFU). Programstyret skal også påse at det gjennomføres regelmessige evalueringer av tilbudet.

4. Andre aktører

Tilbakemeldingene fra kandidater og fagmiljøer har vist at det er behov for en større grad av fleksibilitet med hensyn til definisjon og godkjenning av innholdet i kandidatens studiepoeng i overførbare ferdigheter. Slik fleksibilitet vil gi bedre muligheter for å tilpasse opplæringen etter den enkelte kandidats kompetansebehov, avhengig av faglig bakgrunn, det aktuelle arbeidsmarkedet kandidaten sikter mot, osv. Det kan være vanskelig å trekke klare grenser mellom emner som defineres som overførbare ferdigheter og emner som faller inn under den kandidatspesifikke opplæringen, men et overordnet prinsipp bør være at kurs i overførbare ferdigheter skal styrke kandidatens muligheter på arbeidsmarkedet, både innenfor og utenfor

Gateadresse:	Postadresse:	Telefon:	Telefax:
[…]	[…]	[…]	[…]

akademia, mens den kandidatspesifikke opplæringen skal bidra til å utvikle kandidatens forskerkompetanse, først og fremst ved å støtte opp om avhandlingsarbeidet.

Arbeidsgruppen anbefaler at fakultetet åpner for at kandidatene kan avlegge sine studiepoeng i overførbare ferdigheter utenfor fakultetet og ved andre institusjoner enn UiB. Kandidatene skal også kunne ta kurs i overførbare ferdigheter gitt av forskerskoler (lokale, nasjonale og internasjonale), samt av andre kompetente aktører.

Arbeidsgruppen anbefaler videre at slike kurs bør kunne godkjennes på instituttnivå på samme måte som kurs og andre former for opplæring (for eksempel konferansedeltakelse) som inngår i den kandidatspesifikke delen.

Gateadresse:	Postadresse:	Telefon:	Telefax:
[…]	[…]	[…]	[…]

Sak: 20/19
Møte: 9.12.2019

Diskusjonssak:
Arbeidet med endring i rutinene omkring pliktarbeid

Dokument/Lenker i saken: Utkast til nytt skjema for pliktarbeidsplan (eget vedlegg)
Informasjon til nye undervisere ved LLE

Bakgrunn:

Som oppfølging av sak 14/19 som var oppe i forrige FFU, er det laget et foreløpig utkast til skjema som stipendiatene kan bruke for å planlegge pliktarbeidet.

Samtidig med at instituttet har jobbet med dette, er det nå også satt ned en arbeidsgruppe ved fakultetet som skal gå gjennom retningslinjene for pliktarbeidet. Dette er på bakgrunn av at Stip-hf har hatt møte med fakultetet og levert inn en rapport med forslag til endringer. Det er med andre ord sannsynlig at det vil komme føringer fra fakultetet på hvordan instituttene skal planlegge pliktarbeidet i løpet av det neste halvåret, året.

Dette trenger ikke å forhindre at instituttet setter i gang egne tiltak for å forbedre rutinene.

Forslag til endrede rutiner er:

- De nye stipendiatene tar i bruk det nye skjemaet for planlegging av pliktarbeidet så snart det er ferdig.
- Forskerutdanningskonsulent og/eller forskningskoordinator deltar på møtene hvor det settes opp en plan for pliktarbeidet sammen med fagkoordinator, veileder og kandidat.
- Stipendiaten får tildelt en undervisningsmentor som gjerne er en annen i fagmiljøet enn veileder. Undervisningsmentor får føre 10 timer i undervisningsregnskapet for dette.
- Stipendiatene sender inn undervisningsregnskap på samme måte som de fast vitenskapelig ansatte. På den måten kan det bedre følges opp hva stipendiatene har gjort og hva som gjenstår.
- Det jobbes med å lage litt enkel informasjon for nye undervisere ved LLE. Dette skal også være til hjelp for stipendiater som underviser for første gang. Informasjonen skal sannsynligvis ut på nettsidene, men utkastet legges her ved som et word-dokument.

Eventuelle innspill tas med videre i arbeidet.

Informasjon til nye undervisere ved LLE

Administrativt ansatte ved instituttet....2
Systemer brukt i undervisning og eksamen....3
Viktige frister....4
Emnebeskrivelsen....5
Undervisningen....6
Eksamensavvikling....9
Viktige nettsider:....10

Administrativt ansatte ved instituttet

- *Instituttleder:* Anders Fagerjord
- *Administrasjonssjef:* Håvard Østrem Peersen (vikar for Siri Fredrikson)
- *Studieleder:* Signe Nilssen
- *Førstelinje:* Steinar Sælebakke og Amund Sørås
- *Personalkonsulent:* Jorunn Nedreberg
- *Forskerutdanningskonsulent:* Anna Polster
- *Etter- og videreutdanning:* *Mona Vervik Uthaug* og *Amund Sørås*
- *Studie- og eksamenskonsulenter:*
    - Lisa Dalby Pedersen – Allmenn litteraturvitenskap og klassisk filologi
    - Helga Ramstad Vatsaas – Kunsthistorie og teatervitenskap
    - Martin Myklebust – Digital kultur og språkvitenskap
    - Asle Leidland – norskkursene
    - Tonje Sperrevik – norskkursene
    - Kristian Bjørkelo – Praktisk informasjonsarbeid
    - Vegard Sørhus –nordisk

Studie- og eksamenskonsulentene er, sammen med av fagkoordinator, gjerne første kontaktpersoner for spørsmål knyttet til undervisning, timeplanlegging og eksamen.

Studiekonsulentene hjelper og tilrettelegger for både studenter og fagmiljøet sitt.

Systemer brukt i undervisning og eksamen

Mitt UiB

Mitt UiB er UiBs digitale læringsplattform. Her skal du som foreleser legge ut informasjon til studentene, laste opp filer som for eksempel forelesningsplan og lage mapper for innleveringer (ikke eksamen).

Brukerstøtte for Mitt UiB finnes her.

Leganto

Alle litteraturlister skal legge inn i litteratursystemet Leganto.

Brukerstøtte og informasjon for Leganto finnes her.

Inspera

Inspera Assessment er UiBs digitale eksamensløsning.

Brukerstøtte og informasjon finnes her.

Fagpersonweb

Nettbasert tjeneste som lar deg som fagpersoner utføre en del nødvendige studieadministrative rutiner som registrering av oppmøte, obligatoriske aktiviteter og lignende.

Brukerstøtte og informasjon finnes her.

Viktige frister

Vårsemesteret:

- Uke 2: Semesterstart og orienteringsmøter
- Uke 3: Undervisningen i de fleste emnene starter
- 1. februar: Studentenes frist for å semesterregistrere seg
- 1. februar: Innleveringsfrist for masteroppgave
- 2. mai: Frist for å levere litteraturlister i Leganto
- 15. mai: Innleveringsfrist for masteroppgave
- 1. juni: Timeplaner, eksamensdatoer og litteraturlister publiseres

Høstsemesteret:

- Uke 33: Semesterstart og orienteringsmøter
- Uke 34: Undervisningen i de fleste emnene starter
- 1. september: Studentenes frist for å semesterregistrere seg.
- 1. september: Innleveringsfrist for masteroppgave
- 1. november: Frist for å levere litteraturlister i Leganto
- 20. november: Innleveringsfrist for masteroppgave
- 1. desember: Timeplaner, eksamensdatoer og litteraturlister publiseres

Emnebeskrivelsen

Emnebeskrivelsen kan ses på som en form for kontrakt mellom UiB og studentene som er oppmeldt i emnet.

Foreleser skal forholde seg til det som står i emnebeskrivelsen, både når det kommer til det faglige innholdet i emnet, antall forelesninger, undervisningsformer, eventuelle obligatoriske arbeidskrav, hjelpemidler til eksamen og eksamensform.

Oppdatert emneinformasjon ligger på nettsidene til UiB. For å finne emneinformasjonen kan du bare søke på emnekoden (f. eks NOSP105) på uib.no og klikke deg inn på emnet. Se for eksempel emnebeskrivelsen for NOSP105 Nordisk: Språkhistorie og talemål.

På nettsiden til emnet er det også informasjon om timeplanen, når eksamen skal være og om det skal være digital eksamen. Merk at tidspunktet for noen eksamensformer, som muntlig, kan bli planlagt og annonsert sent i semesteret.

Om du har spørsmål til noe i emnebeskrivelsen, kan du kontakte studiekonsulent eller fagkoordinator.

Undervisningen

Studenter kan alltid henvises til studiekonsulent eller infosenteret ved HF (ligger i Sydneshaugen skole) om de har spørsmål som du ikke kan svare på.

Obligatoriske undervisningsaktiviteter

Dersom et emne har obligatoriske undervisningsaktiviteter (oppmøte, innleveringer, presentasjoner osv.) er det emneansvarlig (og eventuelle andre forelesere) sin oppgave å ha kontroll på hvilke studenter som har fått godkjent og ikke. Ta kontakt med eksamenskonsulent for å få lister med oppmeldte studenter og oppførte obligatoriske aktiviteter.

Dersom en student skal få gyldig fritak fra en obligatorisk undervisningsaktivitet, må vedkommende fremvise dokumentasjon som legeerklæring eller lignende. Ta kontakt med eksamenskonsulent om det dukker opp spørsmål om dette.

Emneevaluering

En emneevaluering er som regel todelt og består av en studentevaluering og en kortere egenvurdering.

Studentevaluering:

Det er ingen fast mal eller fasit på hvordan studentevalueringene skal gjennomføres, men studiekonsulentene kan være behjelpelige med utforming av spørreskjema og vise eksempler på tidligere evalueringer. En kan enten dele ut spørreskjema i en forelesning eller sende det ut elektronisk.

Egenvurdering:

Det finnes et eget skjema for egenvurdering. Kontakt studiekonsulenten for å få skjemaet.

Undervisningsformer

Undervisningsformene må tilpasses til fag, emner/stoff for undervisningsøkta, gruppestørrekse, infrastruktur og andre relevante faktorer. Det er vanlig at de som har gitt undervisning i tidligere semester, deler erfaringene sine med de andre i kollegiet. Fagkoordinator og/eller undervisningsmentor har et særlig ansvar for at dette skjer når det kommer nye ansatte i kollegiet.

Den tradisjonelle kateterforelesningen er fremdeles mye brukt, men gjerne i kombinasjon med avbrudd i ulike former. Slike avbrudd fra den lærerstyrte undervisningen kan ha form av summegrupper, gruppeoppgaver og/eller andre studentaktive undervisningsformer. En bør organisere sin egen undervisning i lys av tidligere undervisning, men det vil alltid være rom for å gi undervisningen en personlig tilpasning innenfor de rammene som ellers er definert i emneplanen. Ofte finnes det støtteark / lysark i powerpointformat fra tidligere semester. I de fleste tilfellene vil den som underviser få tilgang til slike filer. Ofte er disse lagret i læringsportalen (Mitt UiB) fra tidligere semester. Undervisningskoordinator eller mentor vil hjelpe til med å skaffe tilgang til relevante dokumenter, filer og lignende fra tidligere semester.

I seminarundervisning med mindre grupper ligger det enda bedre til rette for studentaktive undervisningsformer enn i tradisjonelle kateterforelesninger. Ofte finnes det også obligatoriske arbeidskrav som kan kobles til studentaktive undervisningsformer. Dette kan handle om presentasjon og drøfting av pensumlitteratur, skriveoppgaver med kommentar fra medstudenter, gruppebaserte læringsaktiviteter, osv.

Generelt ser en en dreiing fra kateterforelesingen til bruk av mer studentaktive undervisningsformer. En ser også bruk av undervisning via digitale hjelpemidler i kombinasjon med seminarbasert undervisning. Dette er forankret i tenkning om det omvendte klasserommet («flipped classroom») der en for eksempel kan flytte den tradisjonelle forelesingen ut av auditoriet og erstatte denne med videoøkter. Slik kan en frigjøre tid for tettere studentkontakt, seminaroppgaver osv. for å støtte opp om læringen til studentene. I slike tilfeller vil det gjerne være krav til obligatorisk oppmøte. Om det er obligatorisk oppmøte på et kurs, vil dette gå fram av emnebeskrivelsen.

Organiseringen av undervisningen varierer fra fag til fag og fra emne til emne. Det er alltid et krav at læringsaktivitetene må være hensiktsmessige og forankret i den gjeldende emneplanen.

Universitetspedagogikk

Universitetet gir egne kurs i universitetspedagogikk. Disse kursa er tilgjengelige for både faste og midlertidig ansatte etter søknad. Det blir også gitt eigne kurs i universitetspedagogikk for ph.d.-kandidater. Du finner mer informasjon om kursene i universitetspedagogikk på hjemmesiden til Program for universitetspedagogikk: https://www.uib.no/uniped

Infrastruktur

I vanlige undervisningsrom skal det være digitale hjelpemidler som PC med nettilkobling og videokanon (projektor). Dersom IT-utstyret ikke fungerer, kan en ta kontakt med IT-avdelingen på UiB. Telefonnummeret er til vanlig oppgitt i undervisningslokalet. Det er ofte lurt å sjekke rom og IT-utstyr før den første undervisningsøkten i det aktuelle rommet. Rommene er til vanlig utstyrt med tradisjonelle hjelpemidler som krittavle, whiteboard eller flipover. Det er alltid lurt å ha med egen penn til bruk på whiteboard eller flipover.

Eksamensavvikling

Emneansvarlig har ansvaret for å lage eksamensoppgaver og planlegge gjennomføringen sammen med studie- og eksamenskonsulenten.

Noen fagmiljø har egne møter hvor en planlegger eksamensavviklingen. Hør med fagkoordinator hvordan en pleier å jobbe på ditt fag. Tidligere emneansvarlige kan sannsynligvis komme med tips til eksamensoppgaver.

Studie- og eksamenskonsulenten vil informere deg om hvilke frister som gjelder for å sende inn eksamensoppgaver/lage oppgaven(e) inn i den digitale eksamensløsningen Inspera. Ta kontakt med eksamenskonsulenten tidlig, om du har spørsmål om hvordan avviklingen vil foregå.

Emneansvarlig har, sammen med eksamenskonsulent, ansvar for å legge tidspunkt for muntlig eksamen, hjemmeeksamen og innlevering av mappe/oppgave. Tidspunktene settes som regel i midten/mot slutten av semesteret.

Muntlig

Det må lages en tidsplan for når studentene på et emne skal ha muntlig. Avtal med eksamenskonsulent hvordan dere samarbeider om dette.

Ved muntlig eksamen skal det være minst to sensorer, hvorav den ene skal være ekstern. Om den eksterne sensoren holder til i en annen by, vil eksamenen normalt foregå over Skype. Eksamenskonsulenten er behjelpelig med informasjon om dette.

Skoleeksamen

Emneansvarlig har som regel ansvaret for å gå «trøsterunde» i lokalet hvor eksamen holdes. Sjekk med eksamenskonsulent at det ikke er noen med tilrettelegging som sitter i et annet lokale enn de andre.

Sensorer

Emneansvarlig har ansvar for å finne og kontakte potensielle sensorer. Eksamenskonsulentene gir sensorene tilgang til eksamensbesvarelsene.

Sensurfrist

Den alminnelige sensurfristen er tre uker, forstått som 21 kalenderdager. Når sensurfristen løper ut på en hellig- eller høytidsdag, forlenges fristen tilsvarende.

Viktige nettsider:

UiBs forskrift om Opptak, studier, vurdering og grader ved UiB

Utfyllende regler for gradsstudium ved Det humanistiske fakultet

Nettsidene til Institutt for lingvistiske, litterære og estetiske studier

Fagkoordinatorer ved LLE

UiBs sider for arbeidsstøtte for utdanning

Rombestilling

Gateadresse:	Postadresse:	Telefon:	Telefax:
[…]	[…]	[…]	[…]